

✓ Žena v Božom
pláne

✓ Matka v rodine

✓ Blahoslavený
M. D. Trčka

Časopis gréckokatolíckych seminaristov

Drameň

Ročník XVIII
Číslo 2

Túto noc nech sa nik nehnevá a nemračí!

Je to čistá noc, v ktorej sa zjavuje Čistý, ktorý nás prišiel očistiť. Nech sa k našim pocitom neprimieša nič, čo by ich mohlo poškvrniť.

V túto noc, ktorá patrí Pokornému, nech nikto nebude samolúby a pyšný!

V tento deň odpustenia nespomínajme na urážky! V tento deň radosti nešírme trápenie!

V tento deň Pán prišiel k hriešnikom – nech sa teda spravodlivý nenadúva nad hriešnym.

V tento deň sa Bohatý stal Chudobným – nech sa teda každý boháč podelí pri stole s chudobnými!

V tento deň sme dostali Dar, aj keď sme oň neprosili. Obdarujme teda tých, ktorí nás prosia.

V tento deň otvoril nebeskú bránu pre naše modlitby. Otvorme teda aj my brány tým, ktorí nás prosia o odpustenie.

V tento deň Vládca nad prirodzenosťou sa nadprirodzene premenil. Zmeňme aj my svoju zlú vôľu.

Dnes sa Božstvo prejavilo v ľudskej podstate. Nech sa teda ľudstvo skrášli odleskom Božstva.

sv. Efrém Sýrsky

Všetkým čitateľom časopisu Prameň a dobrodincom prajeme požehnané a milostiplné sviatky Kristovho narodenia. Nech Vás Kristova prítomnosť sprevádza aj v novom roku 2012.

To Vám prajú

**redakčná rada časopisu Prameň,
predstavení a seminaristi GKS.**

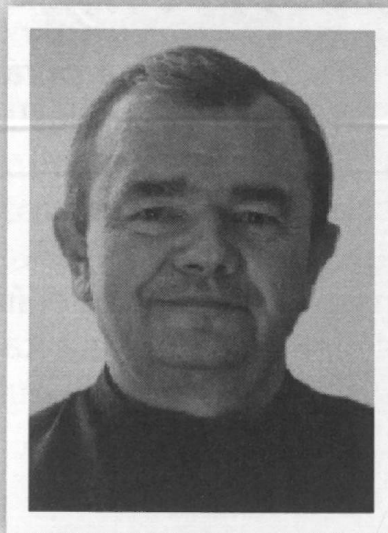
Prežívame čas prípravy na príchod Božieho Syna. Čas rekapitulácie našich skutkov, postojov a životných udalostí. Čas ďakovania za mnohé dobré, ktoré sme z nesmiernej Božej dobroty dostali. Svet sa v tomto období snaží mnohými aktivitami pomôcť tým, ktorí prežívajú svoj každodenný život v ústraní a utiahnutosti.

Všimnime si tú, ktorá skrytému životu dala iný rozmer, keď z poslušnosti Božiemu slovu prijala poslanie Nevesty a Matky v nazaretskej rodine. Tým sa dala do služby lásky – Bohu a ľuďom. Nazvala sa „služobnicou Pána“ (Lk 1, 38). Práve táto služba jej umožnila uskutočňovať tajomnú, pravú skúsenosť „kraľovania“. Jej kraľovanie je službou a jej služba je kraľovaním. Takto treba chápať povolanie ženy v rodine, v spoločnosti i v Cirkvi.

Koľko žien bolo a stále je hodnotených skôr podľa ich vonkajšieho zjavu, než podľa schopností, profesionality, bohatstva ich vnímavosti, či na základe samotnej dôstojnosti ich podstaty?!

Blahoslavený pápež Ján Pavol II. v apoštolskom liste *Mulieris dignitatem* napísal: „Cirkev túži vyjadriť vďaka Najsvätejšej Trojici za „tajomstvo ženy“ za to, čo tvorí večný rozmer jej ženskej dôstojnosti, za „veľké Božie diela“ aké sa v nej a cez ňu uskutočnili v histórii ľudstva“.

Spolu s blahoslaveným pápežom môžeme vysloviť to, čo vyjadril v liste ženám (1995): „Vďaka tebe, žena - matka, za to, že v radoosti a v námahe jedinečnej skúsenos-



ti poskytuješ lono ľudskej bytosti a pre dieťa, prichádzajúce na tento svet, sa stávaš Božím úsmevom, usmerňuješ jeho prvé kroky, staráš sa o neho pri jeho dospievaní a si dôležitým orientačným bodom jeho ďalšej cesty životom. Vďaka tebe, žena - manželka, ktorá neodvolateľne spájaš svoj osud s osudom muža vo vzťahu vzájomného sebadarovania, v službe spoločenstvu a životu... Vďaka tebe, zasvätená žena, ktorá sa podľa príkladu najväčšej zo žien, Matky Krista, vteleného Slova, ochotne a verne otváraš Božej láske, pomáhajúc tak Cirkvi i celému ľudstvu žiť pred Bohom „svadobnú“ odpoveď, ktorá nádherným spôsobom vyjadruje spoločenstvo, ktoré chce Boh uzavrieť so svojím stvorením. Vďaka ti, žena, za samotný fakt, že si ženou! S vnímavosťou, ktorá je pre ženskú bytosť charakteristická, obohacuješ chápanie sveta a prispievaš k plnej pravde ľudských vzťahov.“

o. Miroslav Dancák
rektor

Bleskovky

Tohtoročná prvá duchovná obnova sa niesla v duchu témy „Svätý Cyril a Metod, hlásatelia Slova života“. V dňoch 21. – 23. 10. 2011 sme pod vedením nášho špirituála o. Jána Karasa uvažovali o potrebe vnímania prítomnosti Boha v našich životoch.



Otec rektor Miroslav Dancák prijal 17. 11. 2011 v srdci nášho seminára, v kaplnke Presvätej Trojice, do duchovného bratstva dvadsaťjeden seminaristov prvého ročníka. V ten istý večer ich aj imatrikulovali seminaristi druhého

ročníka a podelili sa s nimi o radosť, ktorá pramení zo života s Pánom.



S postojom zodpovednosti za Božie povolanie a s radosťou v srdci boli 23. 11. 2011 bratia druhého ročníka odetí do podriašnikov, ktoré im posvätil o. arcibiskup a metropolita Ján. S vedomím, že bez Krista nemôžu nič urobiť, túžia byť stále viac a viac s ním.



Počas novembrového víkendu (25. – 27. 11. 2011) sme v seminári v rámci duchovnej obnovy privítali Mgr. Petra Liptáka a Michala Kevického. Odhalili nám tajomstvo piatich obrov, ktorým musíme v živote, no najmä v službe ostatným, čeliť tak, ako im čelil kráľ Dávid. Ani on ich neporazil sám, ale podarilo sa mu to v spoločenstve jeho hrdinov, ktorých si zhromaždil a vyformoval.

Na sviatok svätého apoštola Andreja Prvopovoláného (30.11.2011) sme sa zúčastnili na otvorení i posviacke prvej časti nového skanzenu drevených chrámov Slovenska i Poľska v Lutine, ktorú vykonal vladyka Ján. Archijerejskú svätú liturgiu sme obohatili naším zborovým spevom.



Po modlitbe veľkej večierne, ktorej predsedal vladyka Milan i slávnostnej večeri, sme 4. 12. 2011 privítali v seminári svätého Mikuláša. Počas mikulášskeho večierku, ktorý nasledoval, sme zakúsili duchovný odkaz tohto veľkého svätca, ale prežili sme i chvíle radosti. Nechýbali ani darčeky.



BOJKOT VIANOČ! NIET PRE NICH MIESTA

Tam, kde si ty

Lukášovo evanjelium, ktoré najpodrobnejšie opisuje udalosti pred a počas Ježišovho narodenia, len stroho spomenie: „*Nebolo pre nich miesta*“ (Lk 2, 7). Tento kratučký výrok môže zostať aj naďalej len spomienkou historickej udalosti. Ale môže aj zmeniť svet. Ako vtedy v Betleheme – môže priniesť zmenu aj dnes. Na tom mieste, kde si práve teraz ty.

Inakosť nie je „in“

Zrejme každý z nás zažil pocit, že sa nedopatrením dostal niekam, kde vôbec nepatrí. Pri spoločenskej udalosti nás usadia k stolu s prominentmi – v trápnej situácii len ťažko hľadáme slová, alebo lovíme zásady bontónu, aby sme sa nestrápnili. V potravinách sa zavrie pokladnica práve vtedy, keď ste na rade a vy so zvesenou hlavou hľadáte možnosť zaplatiť pri inej. Kolegom v práci alebo v triede sme na posmech. Všetko toto sa dá zhrnúť ako neprijatie. Keďže človek je stvorený Bohom do spoločnosti, bolesť z takéhoto – alebo podobného – odmietnutia je jednou z najväčších. Horký pocit neprijatia zažila aj rodina nášho Spasiteľa Ježiša Krista. Ved'... „*pre nich nebolo miesta v hostinci*“. Ani šediny starca, ani tehotenstvo mladej ženy, ani dlhá cesta z Nazareta, ba ani nadchádzajúci večer neob-

mäkčili čo i len jedno jediné srdce. Vykupiteľ sa tak musel narodiť v akejsi maštálnej jaskyni.

Zabuchnuté dvere

Mnoho ľudí zažíva pocit opustenosti. Presne z toho istého dôvodu: niet pre nich miesta. My sme tí, ktorí pre nich nemáme miesto. A oni (obzvlášť v čase sviatkov) čakajú. Už ani nedúfajú, že im niekto príde oznámiť radostnú zvesť. Vo svojej opustenosti tušia, že im chýba láska, spoločenstvo a radosť. Ani dlhá cesta životom, ani choroba či samota, nevedia obmäkčiť často čo i len jedno srdce. Majú tú istú skúsenosť, ako rodina, ktorá prišla na sčítanie ľudu: Niet pre nich miesta.

Kto klope?

Ľudia bez domova, tuláci, ktorých životná cesta skončila na ulici. Naši predkovia, ktorí našli miesto v domovoch dôchodcov. Bratia a sestry, ktorých deti a príbuzní sa rozprchli do sveta, prežívajú práve teraz jeden z najťažších momentov. Nemusia to byť len oni. Ved' chudobných na lásku a pozornosť máme vždy medzi sebou (Mt 26, 11).

Kolko miesta ponúkneš?

Niet pre nich miesta – toto si môžem povedať aj ja. A tým pocho-
vám záujem o blížneho. Pred viac ako 2000 rokmi sa ľudský egoizmus

vyvŕšil na úplne nevinnom Božom Synovi. Najprv nebolo miesta, kde by sa narodil, potom ho bolo treba umlčať. Ak je mi dnes niekto ľahostajný, už zajtra ho môžem znenávidieť. Všímajme si v tomto čase svoje okolie. Práve teraz počúvame o radosť, rodinnom pokoji, šťastí. Ešte aj reklama a médiá sú plné týchto vznešených pojmov. No zostanú len na obrazovke či v rádiu, kým sa nerozhodnem zmeniť svet. Kým sa ja (!) nerozhodnem sám za seba. Nebolo by kresťanské navštíviť tých, ktorí zažívajú núdzu? Akú radosť by som mohol priniesť jednoduchým pozdravom: Christos raždajetsja! Nezískali by sme viac, ako by sme do takejto aktivity vložili?

Drahí čitatelia časopisu Prameň!
V mene celej redakcie vám želám, aby vaším pričinením nik počas tohtoročných sviatkov Narodenia Pána nezažil pocit, že preň niet miesta. Zrejme počas týchto sviatkov

nezmeníme celý svet. Ale ak sa každý z nás pohne na mieste, kde žije, vytvorí priestor pre mnoho dobrého. Lebo Boh chce navštíviť svoj ľud.

Pavol Burda, 4. ročník



ŽENA V BOŽOM PLÁNE

Popletená identita

Jednou z charakteristík dnešnej spoločnosti je prehnaná snaha byť niekým iným, ako v skutočnosti sme. Už malé dieťa sa všemožne snaží podobáť svojmu superhrdinovi, a odmieta byť obyčajným dieťaťom. Mladí sú očarení a uchvátení idolmi. Kopírujú spôsob ich života v správaní, v postojoch a nechcú žiť ako študenti, súrodenci alebo deti svojich rodičov. Muži, otcovia, prijímajú zase obraz povinností a úloh z amerických či iných seriálov a filmov, ktorý nemá takmer nič spoločné s obrazom otca, muža, aký žiada Boh. Nechcú byť milujúci a obetaví, ale skôr egoistickí a pasívni.

Azda najväčšou a najzničujúcejšou je snaha žien byť ako muži. Prebrať povinnosti, úlohy, práva mužov na svoje plecia. Poprieť vlastnú identitu, odmietnuť povolanie ženy a pretvoriť „ženské myslenie a citový život“ na myslenie a citový život muža. Boh má však so ženou úplne iné zámery.

Boh má plán

Dôvod, prečo ju stvoril, nie je ten, aby sa stala ako muž, ale aby mužovi pomáhala. Boh nechcel stvoriť a ani nestvoril pre muža otrokyňu, slúžku, ale pomocnicu. Jej miesto a úloha sú oveľa vznešenejšie, ako sa na prvý pohľad zdá. Potrebu ženy vyjadruje sám Boh: „Potom Pán Boh, povedal: „Nie je dobre byť človeku samému. Urobím mu pomoc, ktorá mu bude podobná“ (Gn 2, 18). Osoba si sama nevystačí, potrebuje niekoho iného, kto ju dopĺňa. Boh sa snaží nájsť pre človeka pomoc spomedzi dobytky, nebeského vtáctva a poľnej zveri, ale nenachádza. Dopúšťa teda na Adama tvrdý spánok. Keď zaspi, vyberie mu jedno rebro a jeho miesto zaplní mäsom. Z tohto rebra utvorí ženu, ktorú privedie k Adamovi (porov. Gn 2, 20 - 22).

Nádherná!

Stvorenie ženy zostáva pre muža tajomstvom a darom, pretože nemá na ňom žiadnu účasť. Je prejavom



veľkej Božej lásky k človeku - mužovi. Jej stvorenie sa totiž stalo počas tvrdého spánku. Niektorí hovoria, že išlo o akýsi stav extázy, mystického zážitku. Niečo krásne a nádherné. Žena teda nebola stvorená z hlavy muža, aby ho neprekonal, aby nebola viac ako on. Nebola stvorená ani z jeho nohy, aby po nej nešliapal. Vyšla z jeho boku, aby mu bola rovnocenná. Spod jeho ramena, aby ju ochraňoval. Z blízkosti srdca, aby ju miloval. Po prebudení je to Boh, ktorý privádza ženu k Adamovi. On sa jej nezmocňuje, ale dostáva ju ako dar. Adam vtedy povedal: „*Toto je teraz kosť z mojich kostí a mäso z môjho mäsa; preto sa bude volať mužena, lebo je vzatá z muža*“ (Gn 2, 23).

Jednota odlišností

Práve prostredníctvom ženy si muž uvedomuje seba samého, svoje odlišnosti. Ich spoločné pomenovanie (mužena) poukazuje na ich vzájomnú rovnocennosť. Avšak žena aj napriek podobnosti s mužom zostáva telesne a psychicky odlišná. Práve táto jej odlišnosť vyvoláva v mužovi radosť a priťahuje ho. Boh sám spôsobil rozdiely v stvorení, čím je táto odlišnosť vpísaná priamo do stvorenia. Akákoľvek snaha ženy byť vo všetkom ako muž je v rozpore so zámerom, aký s ňou má Boh. Touto snahou ide žena proti svojej prirodzenosti, proti sebe samej a robí nešťastnou seba a ľudí, s ktorými prichádza do kontaktu. V prvom rade je to jej muž, deti, rodina, potom priatelia, kolegovia. Keď sa muž chce zbaviť svojej zodpovednosti a zhodiť ju na ženu, riešením nie je to, aby ju žena prevzala na seba a prebrala kormidlo a velenie, či už je to v rodine,

alebo v akýchkoľvek vzťahoch medzi mužom a ženou. Ale riešením je, aby žena „vrátila naspäť“ túto zodpovednosť mužovi.

Pomoc v praxi

Žena má pomáhať mužovi byť zodpovedným. Nemá preberať zodpovednosť na seba. Muž ľahko podľahne pokušeniu, ktoré mu nahovoril diabol v raji, že sa mu bude žiť „ľahšie“, keď zo seba zhodí zodpovednosť na ženu. Ale toto je klamstvo. Pravda je taká, že muž trpí, keď v rodine vládne žena. A aby toľko netrpel, čo urobí? Keď vidí, že mu žena ukradla autoritu, už nemá v rodine čo robiť, tak napríklad „ide na pivo alebo na huby“. A potom sa žena sťažuje, že je doma sama. Muž sa nikdy nebude deliť so ženou o svoju autoritu. Ale žena, ktorá má v sebe Svätého Ducha, mužovi autoritu nekradne, ani ho nezhadzuje pred deťmi, pred priateľmi, známymi. Naopak, pomáha mu ju znova nadobudnúť a správnym spôsobom realizovať. Muž to sám nedokáže, potrebuje ženu. Boh to vie a preto ju stvoril a priviedol k mužovi, aby mu pomáhala vládnuť nad stvorenstvom v láske a zodpovednosti.

Rodinné etudy

Toto poslanie sa najplnšie uskutočňuje medzi mužom a ženou, ktorí sú manželmi a tvoria spolu so svojimi deťmi jednu rodinu. Napríklad, je dôležité, aby v prípade otcovho rozhodnutia žena podporila slovo otca u detí, aby pomohla otcovej autorite. Lenže často sa stáva, že namiesto toho, aby mama podporila slovo otca, jeho nariadenie zruší a dovolí synovi niečo, čo mu otec zakázal s dodatkom, že ona to už nejako



ockovi vysvetlí. Tým manžela jednoznačne oberá o jeho autoritu. Nikto nepopiera, že žena môže mať s mužom niekedy naozaj ťažký život, ale zhadzovať autoritu otca pred deťmi je to najhoršie, čo môže robiť. Neskôr sa jej to môže veľmi vypomstiť a zbúra sa jej celý svet.

Bezpečie lásky

Obaja sú stvorení na obraz Boha a sú povolání, aby spoločným dopĺňaním sa tento obraz zjavili svetu. Na to, aby sa muž mohol učiť postojom Služobníka Jahveho, mu Boh dal ženu ako pomocníčku. Svätý Pavol preto píše: „Muži, milujte manželky, ako aj Kristus miluje Cirkev a seba samého vydal za ňu, aby ju posvätil očistným kúpeľom vody a slovom, aby si sám pripravil Cirkev slávnou,

na ktorej niet škvrny ani vrásky, ani ničoho podobného, ale aby bola svätá a nepoškvrnená. Tak sú aj muži povinní milovať svoje manželky ako vlastné telá. Kto miluje svoju manželku, miluje seba samého“ (Ef 5, 25 - 28).

Ak žena prijme svoje povolanie mužovej pomocníčky, jej život sa stane šťastným, lebo naplní cieľ svojho stvorenia a tým aj Boží plán. Toto poslanie je iné, ale v žiadnom prípade v ňom nie je nič ponížujúce ani menejcenné. Ak si muž, tak ďakuj a modli sa za ženu po tvojom boku. Ak si žena, pros, aby ti Svätý Duch odkryl, dal pochopiť toto poslanie a naplnil silou a pomohol ti byť mužovou pomocníčkou.

Martin Terkanič, absolvent

MŮDROST ČERPANÁ V SKRYTOSTI

Pani Anastázia Karasová má nielen nádherné meno (gr. Anastasis – vzkriesenie), ale aj výnimočné životné povolanie. Je manželkou kňaza, nášho špirituála o. Jána, ktorý nás duchovne sprevádza v čase formácie v seminári. Riadi sa myšlienkou „každodenného života v Božej prítomnosti“. So vzácnosťami, ktorým ju Boh naučil o živote manželky a matky, sa podelila aj s nami.

Pochádzate z kňazskej rodiny. Aké máte spomienky na detstvo?

Narodila som sa na fare v Repejove. Mala som osem súrodencov. Keď som mala päť rokov, bola rodina vysťahovaná do Čiech, kde otec ťažko pracoval pri ošetrovaní a dojení kráv na štátnom majetku v dedine Chotouň (rodisko sv. Prokopa) neďaleko Prahy. Keďže sme v Čechách žili až do r. 1968, základnú a strednú školu som navštevovala tam. Prostredie aj škola nás mali „prevychovať“. Avšak cudzie prostredie našu rodinu viac stmelovalo. Otec doma tajne slávil sv. liturgie, učil nás katechizmus a spoločne sme sa modlili sv. ruženec. Vianoce a Veľkú noc sme slávili tak, ako doma v Repejove. Rodičia nás viedli ku skromnosti, čestnosti a vzájomnej láske. Túžba rodičov po domovine mala na mňa taký vplyv, že som sa rozhodla vrátiť po maturite na Slovensko. Brat a tri sestry si v Čechách založili rodiny a usadili sa tam natrvalo. Ja som začala pracovať a študovať v Košiciach, kde som spoznávala náboženský a spoločenský život obnovenej Gréckokatolíckej cirkvi.

Predpokladám, že niekde tu ste spoznali vášho manžela. Ako si spomínate na tieto časy?

V roku 1968 sme sa s rodinou vrátili na faru do Repejova, no ja som väčšinu času trávila v Košiciach. V tom čase sa pri chráme stretávali mladí, medzi ktorých





som chodila rada. Nezabudnuteľné boli turistické výlety, no v čase „normalizácie“ sa začalo prísne sledovať, ako a kde sa mládež zapája do cirkevného života. Stretávali sme sa teda tajne na chatách, kde sa nám duchovne venovali naši odvážnejší kňazi. Väčšina z nás bola z kňazských rodín. Naši bohoslovci študovali na Rímskokatolíckej bohosloveckej fakulte v Bratislave. Domov sa dostali na Vianoce a na letné prázdniny. S terajším manželom som sa stretla na jednej akcii asi dva roky pred jeho vysviackou. Od prvého stretnutia sme si rozumeli a keď odišiel do Bratislavy, písali sme si. Mladšia sestra Klára medzitým spoznala svojho budúceho manžela, manželovho spolubrata v seminári.

Zásnuby sme mali spoločné u rodičov v Repejove cez vianočné prázdniny. Tam sa konala aj veľkolepá svadba dvoch sestier, ktoré sa vydávali za bohoslovcov. Sviatosť manželstva vysluhoval vtedajší svätiaci biskup, dnes bl. hieromučeník Vasiľ Hopko za prítomnosti mnohých príbuzných a kňazov.

Ste manželkou kňaza. Čo by ste vyzdvihli na tomto osobitom povolaní?

Kňaz je duchovná osobnosť. Na svojich pleciach nesie zodpovednosť za jemu zverené duše. Ale ženatý kňaz je aj mužom s existenčnými starosťami o svoju rodinu. Manželka kňaza s ním prežíva chvíle radosti aj starostí. Vidí na manželovi, či sa trápi alebo teší. Nie je dôležité poznať

details problémov, ktoré často máva. Má mu byť predovšetkým oporou, modliť sa spolu s ním. Musí pamätať na to, že nie je len matkou vo svojej rodine, ale aj vo farskej rodine. Často je pre manžela – kňaza pravou rukou pri organizovaní rôznych podujatí.

Čo považujete za najdôležitejšie v manželstve?

Vzájomnú lásku, dôveru, toleranciu, úctu a nemala by chýbať spoločná modlitba. Prijímanie detí ako Božieho daru. Denne si máme slúžiť príkladom – svojím správaním, postojmi úcty, Božej bázne a pod.

Ako vnímate časté sťahovanie rodiny v dôsledku zmeny manželovho pôsobenia?

Manželka má ísť do manželstva s vedomím, že sa vydala za kňaza a nie za farnosť. Myslím, že sťahovanie rodiny ťažko znášajú hlavne staršie deti, ktoré sú zvyknuté na školu, priateľov, spoločenstvo vo farnosti. Rodine sa zmení všetko - nové prostredie, noví ľudia. Ak manželka pracuje, musí si nájsť novú prácu, čo je dnes ťažké. Sťahovanie vnímam ako zmenu v spoločnom živote, v spoznávaní nových ľudí, nových priateľov. Ale nezabúdam na bývalých farníkov, ku ktorým sa rada prihlásim a zaspomínam si s nimi.

Môže žena pomôcť pri duchovnom vedení svojich detí?

A kto iný, ak nie tá, ktorá dieťaťu dala život, počuje jeho prvé hlásky, učí ho prvé slová, prvé modlitby! Mama je prvou učiteľkou, cez ňu vníma vzťah k modlitbe, Bohu, chrámu, duchovnej literatúre. Keď dieťa vidí rodičov modliť sa, berie

ako samozrejmosť, že sa má modliť s nimi. Pri výchove je potrebné vedenie oboch rodičov - otca ako autority a mamy ako srdca rodiny.

Čo najdôležitejšie môže žena urobiť pre dobro rodiny – z tej ľudskej stránky?

Žena má krásne poslanie: dávať život. To, že obetuje svoj čas, vedomosti, aby pomáhala druhému – vychováva s láskou deti tak, aby vedeli, čím sú, aby sa vedeli zaradiť do života, ale aby vedeli, že ich má rada, že ich prijíma s ich chybami, že vie odpustiť, že sa môžu kedykoľvek domov vrátiť.

Už sedem rokov spravujete našu knižnicu – za ten čas sa vyučila jedna generácia. Sú dnešní bohoslovci iní ako tí predošlí?

Nemôžem povedať, že sú iní. Počas formácie v seminári sa menia, dospejú. Sú z nich mladí muži, ktorí s nadšením a zápalom, plní Božieho Ducha, idú do svojej prvej farnosti. V prvom ročníku sú plní očakávania, ako zvládnu dlhý pobyt v seminári. Hľadajú si svoje miesto v kolektíve a keď sa zaradia, tešia sa z radostného pobytu v seminári, na ktorý potom dlho spomínajú.

Kto je vzorom vo vašom živote?

Moji rodičia, ktorí v čase prenasledovania (50. roky) vydali svedectvo vernosti našej Gréckokatolíckej cirkvi.

Máte nejaké životné motto alebo citát, ktoré vás vedie životom?

Každý deň žiť v Božej prítomnosti.

Za rozhovor ďakuje redakcia.

VIANŤOCE = IDYLKA ČI DRÁMA?



*S*viatky Narodenia nášho Pána sa spájajú s atmosférou pokoja, lásky a pohody. Takto ich nazývajú aj neveriaci. Ak ich vnímame ako čas rodinnej idylky, pravdou je, že udalosti Ježišovho narodenia sú aj veľkou drámou. Kým sa bude čítať evanjelium o Ježišovom narodení, stále budú znieť ako výčitka slová z Lukášovho evanjelia: „*nebolo pre nich miesta*“ (Lk 2,7b). Písmo, rovnako ako počínanie nášho Boha, je plné paradoxov. Ako možno pochopiť, že ten, ktorému je nebo trónom a zem podnožkou, nemá medzi ľuďmi miesto? Že Stvoriteľ je ohrozovaný svojím stvorením? Všimnime si tieto udalosti na príklade liturgických textov, ktoré znejú v chráme 24. decembra.

Na všetkých cárskych časoch sa v tropári opakuje: „*ani jedno miesto sa*

nestalo príbytkom, iba maštal' sťa nádherný palác prijalo Kráľovnú“. Toto je dráma neprijatia zo strany ľudí. Tak túžobne očakávali Mesiáša a tak chladný postoj zaujali! Jedna z kolied vkladá do úst betlehemskej ženy slová: „*Jak bym byla znala, što to Mati Boža, bylam postelila do svojeho loža*“. Keby som len vedel, že to je Božia Matka! Ibaže Boh prichádza skrytý, nepoznaný, neohlásený. To však nebolo všetko. Obrovská dráma sa odohrávala v duši starca Jozefa. Vidí veci, ktorým nerozumie, hľadá na ženu v požehnanom stave, cíti sa podvedený, a predsa mu svedomie nedovolí zmýšľať o Márii zle. Túto búrku opisuje stichira z 1. času: „*Takto hovorí Jozef k Panne: Mária, ako to, že čakáš dieťa? Nechápem to a veľmi sa divím! Najskôr ťa asi prepustím! Mária, čo to na tebe vidím? Za česť mi dávať*

pohanu? Za radosť úzkosti? Namiesto toho, aby som sa tebou chválil, úplne si ma pokorila. Nevládzem už počúvať potupovanie od ľudí, lebo z Pánovho chrámu som ťa prijal nepoškvrnenú, a teraz vidím, že čakáš dieťa“.

Tieto liturgické texty sú ozajstným skvostom byzantskej hymnografie. Poodhaľujú nám zákutia Jozefovej duše, strastiplné prežívanie celej situácie. Je potupený ľuďmi ako ten, ktorý nezachováva Zákon, lebo splodil dieťa, hoci s Máriou ešte nebýva. Cíti sa potupený Máriou, lebo sa zdá, že ho podviedla, alebo bola zneužitá. Ukrýva sa pred zrakmi susedov a známych a celá situácia je neznesiteľná. Viac svetla do tmy mu dáva poučenie vo sne, ako to vyjadruje stichira z 3. času: „Jozef, povedz nám, ako si prijal Pannu, ktorú teraz sprevádzaš do Betlehema? Ja som skúmal spisy prorokov - hovorí Jozef – a keď som prijal zvesť od anjela, uveril som, že Mária porodí Boha“. Tieto stichiry sú len malým výňatkom z homílie sv. Germána, konštantinopolského patriarchu, ktorý napísal celú homíliu vo forme dialógu anjela s Máriou a potom Márie s Jozefom. Homília poukazuje aj na búrku, ktorá sa odohráva v Máriinej duši. Anjel odišiel a ona ostáva so svojím tajomstvom sama: „Nadišiel mi deň súženia a padli na mňa výčitky a podozrenia. Prenasleduje ma výsluch

môjho ženícha a moja ťarchavosť svedčí proti mne. Okrem toho anjel, ktorý mi povedal: Raduj sa!, zmizol a ja neviem, čo si o tom mám myslieť“. Nasledujúce verše stupňujú drámu stále viac. Mária vraví Jozefovi: „Hľa, vyháňaš ma, Jozef, zo svojho domu a ja si ani neviem predstaviť, kam sa podejem. Možno sa vrátim do príbytku svätého chrámu, alebo sa mám vrátiť k svojim rodičom? Ale ako sa dokážem na nich pozrieť? Jozef odpovedá: „Keby som aj mlčal o tvojej vine, kamene budú kričať a Svätý svätých zvolá mocným hlasom, že som ťa prijal pod ochranu z rúk vyvoleného kňaza a neustrážil som tvoje panenstvo!“

Od Márie, nie menej ako od Jozefa, sa v spomínaných búrkach vyžadovala veľká viera. Len taká viera má moc meniť drámy nášho života na harmonickú idylku. Kiež sa nám to podarí. Christos raždajetsja!

o. Marko Durlák

VEĎ BOH TAK MILOVAL TEBA...

Poznáte to zrejme mnohí. Prichádzate domov, otvárate schránku a v nej je okrem pošty množstvo letákov s cenovými ponukami rôzneho sortimentu. Listujete v nich a nájdete neodolateľné zľavy. Tie veci možno až tak súrne nepotrebujeme. Ale cena je lákavá a vám sa natíska otázka: „Čo ak to raz budem potrebovať? Teraz to môžem kúpiť lacno!“ Takto rozmýšľajú mnohí z nás. Kvôli dňom zliav si dokážeme zariadiť čas tak, aby sme v určenom dni v obchode boli. Takto funguje kolobeh výpredajov a našich reakcií na ne počas celé-

ho roka. Najvýraznejšie to cítime pred Vianocami. Už v novembri sme boli v médiách bombardovaní neodolateľnými vianočnými zľavami, ktoré sa „neodmietajú“.

V tomto období prežívame sviatok Narodenia nášho Pána Ježiša Krista, ktorý nám Cirkev každoročne pripomína ako jednu z veľmi dôležitých správ pre náš život. Je len na nás, ako ju spracujeme a akú pozornosť jej venujeme. Je pre nás dostatočne dôležitá a láka našu pozornosť tak, ako predvianočné zľavy? Dokáže nás táto správa viesť do určitej pohotovosti a činnosti?



Približne pred dvetisíc rokmi prišla tiež jedna veľmi zaujímavá ponuka mužom, ktorí sa práve nachádzali v blízkosti Betlehema. Boli to pastieri, ktorí nocovali pod šírym nebom a striedavo strážili stáda svojich oviec. Prostredníctvom anjela sa im Boh prihovril: „*Nebojte sa, nesiem vám radostnú správu, z ktorej sa môžu tešiť všetci ľudia. Dnes sa vám v Dávidovom meste narodil Spasiteľ, Kristus Pán*“ (Lk 2, 10 - 11). Bola to pre nich taká príťažlivá a ohurujúca správa, že sa rozhodli hľadať toto dieťaťko a chceli sa mu pokloniť.

Všetci poznáme obraz pastiera, ktorý bojuje o život svojich oviec s divou zverou. Nemá strach pozrieť sa vlkom do očí a bojovať o svoje stádo. Dokonca vie zachrániť ovcu aj z rokliny a postarať sa o ňu, ak je zranená. Mnohokrát máme predstavu, že pastieri boli iba takíto. Lenže v čase Ježiša Krista neboli všetci pastieri dobrí. Skôr naopak. Mnohí z nich boli vydedenci, zločinci a neraz to boli najatí vrahovia, ktorí mali problémy so Židmi aj Rimanmi. Pre svoje zlé skutky boli odmietnutí spoločnosťou, skrývali sa a žili oddelene. Možno aj my sa tak niekedy cítime. Máme skúsenosť so svojou hriešnosťou a slabosťami, ktorými zraňujeme nielen seba, ale aj našich najbližších. Cítime sa ako pastieri, ktorí by sa chceli najradšej

schovať, na ktorých poukazujú druhí pohľadom opovrhnutia a odmietnutia.

Práve takýmto hriešnikom je ako prvým zvestovaná radostná správa o príchode mesiáša na tento svet. „*Ved' Boh tak miloval svet, že dal*

...svojho jednorodeného Syna, aby nezhynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život“ (Jn 3, 16).

Boh má až takú lásku k človeku, že mu dovoľuje pristúpiť v slabostiach a hriechoch k svojmu nevinnému Dieťaťu. Vyberá si hriešnikov a pozýva ich k sebe, lebo kvôli nim prišiel na tento svet. Aj ty si dnes v stave, v ktorom práve žiješ, nanovo pozvaný pristúpiť k Ježišovi v jasličkách. Čaká ťa a chce, aby si sa k nemu vrátil ako stratená ovečka k svojmu pastierovi.

„Drahý Ježišu, ty vidíš, ako často sa zháňam za rôznymi vecami a venujem im priveľkú pozornosť. Tento zhon mi mnohokrát zastiera správu, že si na tento svet prišiel kvôli mne. Nechcem ťa nechať nečinným a pre mňa nepotrebným, ale chcem k tebe nanovo pristúpiť a žiť radosť z toho, že si pre mňa darom od nebeského Otca.“

Matúš Verba, 4. ročník

CENA ZA KOLEDU

Neviem, či sú miesta, kam neprenikne radosť zo sviatkov Narodenia Ježiša Krista, ak po nej ľudské srdce túži. Svedčí o tom aj svedectvo blahoslaveného Metoda Dominika Trčku z Vianoc v roku 1958.

Trávil ich vo väzení v Leopoldove, kde bol nespravodlivo väznený komunistickým režimom za svoju vernosť a oddanosť Bohu. Sedel a pozeral na zasneženú krajinu. Všade bolo ticho. Len sem tam bolo počuť jeho dýchanie. Vedel, že je Bohom milovaný. Aj on cítil lásku k Spasiteľovi. Bola zima, mráz sa stupňoval. V cele plnej väzňov sa rozhostil posvätný pokoj. Vzácná chvíľa. Takých bolo v ostatnom období málo.

Nastali ťažké časy, keď sa komunisti vo februári 1948 dostali k moci. Odvtedy začali uskutočňovať svoj diabolský plán likvidácie Cirkvi, ktorého vrcholom boli: „Katolícka akcia“ Akcia K, Akcia B a Akcia P. V roku 1950 sa odohral vykonštruovaný proces s tromi biskupmi – Gojdičom, Buzalkom a Vojtaššákom.

Väznice boli plné kňazov a veriacich, ktorí nechceli zaprieť svoju vieru. Rehole boli rozpustené, kláštory zavreté. Veľký úder dostala najmä Gréckokatolícka cirkev, ktorú komunisti jednoducho zrušili. Všade vládol strach a neistota. Napriek tomu bol o. Metod vždy radostného srdca a nestrácal nádej.

Na tieto udalosti si spomína otec ThDr. Ján Mastiliak CSsR: „V ubikáciách na našom oddelení bol medzi nami takmer od počiatku vsdp. otec Trčka. V poslednom čase pred smrťou v roku 1959 boli naše posteľe prirazené k sebe. Dobré sa pamätám na krásne rozhovory s ním. Niekedy dôverne rozprával o svojich skúsenostiach, ktoré mal ako predstavenný viceprovincie. Počas posledných Vianoc pred jeho smrťou sa so susedom rozprával o tom, ako sa za jeho čias oslavovali sviatky v jeho rodisku na Valašsku a pritom





si tichučko spieval krásne nápevy, koledy. Na chodbe striehol jeden veľmi mladý dozorca, ktorý bol u väzňov veľmi obávaný a u svojich kolegov, myslím, obľúbený. Začul ho spievať a postaral sa, aby tento 72-ročný otec, starý a chorľavý, bol daný do „korekcie“ na samotu na niekoľko dní, ktoré strávil bez jedla v zime a v miestnosti bez okna“. Následky z tejto „samotky“ v konečnom dôsledku prispeli k tomu, že onedlho zomrel. Zem opúšťal v spoločnosti starších spolubratov. Ešte pred smrťou nám zanechal krásne gesto lásky, hodné Kristovho kňaza a rehoľníka, keď všetkým odpustil. Každému, kto mu ublížil. Tým nám ukázal, ako treba nasledovať Krista a plniť prosbu „a odpusť nám naše viny ako i my odpúšťame svojim vinníkom“.

Blažený Metod Dominik Trčka oslávil Kristovo narodenie sebou samým, svojím utrpením a Krista oslávil mučeníckou smrťou vo väzení. Miloval svojho Pána a svoj obrad až do krajnosti.

V čase narodenia Krista trpel za svoju lásku k nemu a bol odsúdený na trest korekcie za to, že túto lásku k Spasiteľovi a radosť zo života s ním prejavil spevom koledy. Boh mu dal veniec mučeníctva a urobil ho hodným stáť pred jeho tvárou. Spomeňme si aj dnes pri prežívaní Vianoc na jeho príklad lásky a oddanosti. Nech nám svieti na cestu za Ježišom ako svietila hviezda mudrcom od východu, keď hľadali cestu k Betlehemu.

Mário Bural, 1. ročník

Spracované podľa: Ján Babjak SJ: Zostali verní.

BOHOZJAVENIE

Krásne nám žiaril sviatok Narodenia, ktorý sme slávili, ale ešte viac žiari prichádzajúci deň. Na sviatok Narodenia sa mudrci poklonili Spasiteľovi a v tento deň sluha slávne krstí Vládcu. Tam pastieri spievali, videli a divili sa, tu Otcove slová nám zvestujú jednorodného Syna. (3. stichira veršových slôh večierne predsviatku Bohozjavenia)

Slovo, ktorého príchod sme počas Vianoc oslavovali, prišlo na svet počas noci ľudstva v skutočnosti osamelé a tiché. Len niekoľko vyvolených malo účasť na tomto tajomstve: jeho rodičia, niekoľkí pastieri, mudrci a anjeli. Svet ľudí nepoznal skutočnú prirodzenosť dieťaťa, ktoré je Božím Synom. Čas jeho odhalenia ešte len mal prísť. Ako píše sv. Ján Zlatoústý, Kristus sa nestal známym vtedy, keď sa narodil, ale keď bol pokrstený. Pánov Predchodca, sv. Ján Krstiteľ, nazývaný aj Anjel púšte, hovorí: „Ani ja som ho nepoznal, ale preto som prišiel a krstím vodou, aby sa on stal známym Izraelu“ (Jn 1, 31).

Na ikone Bohozjavenia stojí obnažený Ježiš vo vodách Jordánu. Zriekol sa božskej dôstojnosti. Bol to jediný spôsob Boha, ako sa priblížiť človeku, keď sa sám stal človekom, vzal si prirodzenosť sluha, aby zachránil svojich bratov. Ide k Jordánu práve tak, ako prišiel na svet, aby zjavil aj svoje človečenstvo – pravý, neporušený Boží obraz. Prichádza v takej prirodzenosti ako Adam, ale nie ako starý padnutý Adam, ktorý si kedysi odetý

do Božej milosti hriechom túto milosť zbliekol a zistil, že je nahý. Prichádza nový Adam. Bezhriešny sa pripája k hriešnikom, aby prijal krst, znak pokánia. Vstupuje do Jordánu, kde sa pred ním dávali krstiť hriešnici. Zostupuje do vôd našej smrti, hriechov, ktorých mzdou je smrť (Rim 6, 23). Preto jeho krst je predobrazom jeho smrti. Všetci v starom Adamovi zhrešili a zomreli, preto prichádza nový Adam, aby sme v ňom dosiahli ospravedlnenie a mali nový život (porov. Rim 5, 17). Ten, ktorý krstí ohňom a Svätým Duchom, obmýva, oživuje a posväcuje vody Jordánu, aby svojím ohňom spálil hriechy, ktoré vzal na seba a zniesol ich do týchto vôd. Ako anjel zvestuje radostnú správu pastierom o Spasiteľovi (Lk, 2, 11), tak Anjel púšte, Ján Krstiteľ, ešte viac podáva o Ježišovi svedectvo ako o tom, ktorý z nás sníme kľatbu hriechu: „*Hľa, Boží Baránok, ktorý sníma hriechy sveta*“ (Jn 1, 29). Boh Otec vyjadruje pravú podstatu Spasiteľa. Keď Ján krstí Ježiša, samotný Otec zvoláva: „*Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zaľúbenie*“ (Mt 3, 17). V tej chvíli aj Svätý Duch potvrdzuje pravdivosť týchto slov. Zostupuje na Ježiša v podobe holubice ako ten, ktorý je láskou medzi Otcom a Synom. Otec nám zjavuje božskú prirodzenosť Ježiša. Boží Syn, ktorý v tej chvíli bral na seba naše hriechy, aby ich zničil, víťazne povstal ako ten, ktorého raz Otec vzkriesi. Postavil každého z nás na toto miesto, aby aj nám mohol Nebeský Otec povedať:



„Toto je môj milovaný syn“. Toto bol láskavý úmysel Otca: voviesť ľudí do svojho otcovstva, aby sme sa práve skrze Ježiša stali jeho adoptívnymi synmi (porov. Ef 1, 4 - 5).

Pánov krst je predobrazom iného „krstu“, ktorý je prijatím smrti za hriechy ľudstva, ale je aj víťazstvom, vzkriesením. Iba v tejto perspektíve môžeme porozumieť kresťanskému krstu. Nasledovať pozvanie ku krstu

teda znamená vstúpiť na miesto Ježišovho krstu a v jeho stotožnení sa s nami – ľuďmi, prijať naše stotožnenie sa s ním – Božím Synom. Počas sviatku a pri každom krste spievame: „Ktorí ste v Krista pokrstení, Krista ste si obliekli“ (porov. Gal 3, 27). Skrze krst teda získavame identitu a prirodzenosť Božích detí.

Alexander Duľa, 4. ročník

SPOMIENKY BRATOV ŠTVRTÁKOV NA ICH PASTORAČNÝ ROČNÍK

Po troch rokoch v kňazskom seminári prerušujú seminaristi formáciu i štúdium a odchádzajú na tzv. pastoračnú prax „do sveta“. Pastoračný ročník, ako nazývame tento rok strávený mimo seminára, dáva veľmi veľa. Seminarista môže okúsiť život v realite sveta, cez ktorý môže načerpať veľa skúseností a upevniť sa tak vo svojom povolaní. Na to, čo zažili na pastoračnom ročníku a čo si z neho odniesli, sme sa opýtali terajších bratov štvrtákov.

MIROSLAV ČERNÁNSKY A MATÚŠ VERBA

Pútincké miesto Litmanová – Hora Zvir

Aká bola tvoja pracovná náplň pastoračného ročníka na Zvire?

Veľmi pestrá. Pomáhal som pri posluhovaní a príprave rôznych liturgických slávení, ktoré sa na tomto pútnickom mieste konali. Nakolko sa na hore Zvir rozvíjala stavebná činnosť, zameraná na skrášlenie a skultúrenie tohto miesta, aktívne som sa podieľal aj na prácach, ktoré s tým súviseli.

Splnili sa niektoré tvoje očakávania?

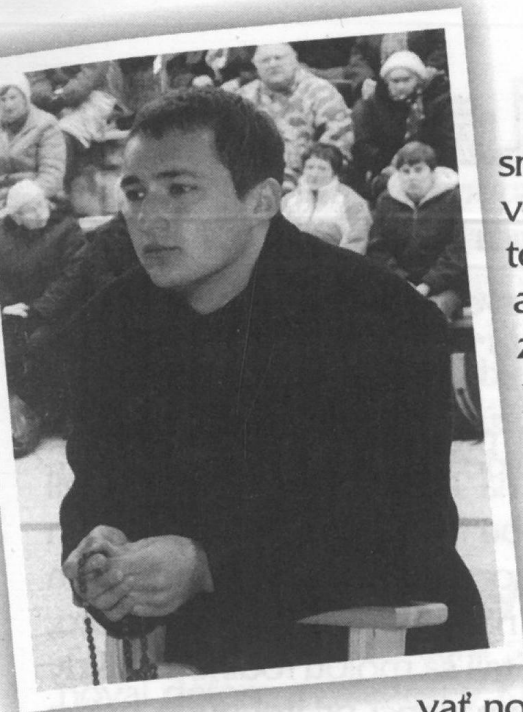
Na Horu Zvir som šiel s malou dušičkou, ale zároveň s veľkou radosťou a plný očakávania, čo si Boh na tomto mieste milosti pre mňa pripravil. Po roku strávenom v Litmanovej môžem slobodne povedať, že moje očakávania boli vysoko prevýšené. Spoznal som kopec nových ľudí, získal nové priateľstvá, zažil nové skúsenosti, býval v drevenom zrubu a bol povzbudený prácou kňazov, ktorí pôsobia na tomto mariánskom pútnickom mieste. Aj teraz po pastoračnom ročníku sa veľmi rád vraciam na toto miesto, kde sa môžem modliť a zároveň ďakovať za požehnaný rok, ktorý som tam mohol stráviť.

Vieme, že si minuloročné Vianoce strávil na hore Zvir.

Aké to bolo?

Výnimočné. Už od príchodu na pastoračný ročník som túžil prežiť Vianoce v rozprávkovej prírode a na požehnanom mieste. A tým hora Zvir určite je. Boli to moje prvé Vianoce bez rodiny, a predsa s rodinou, tou duchovnou. Pár dní pred Vianocami sme spolu s o. Marcelom a bratom Mirom vyzdobili vianočný stromček. Zavesili sme ho na strop našej drevenice a pripravovali sa na sviatky. V štedrý deň ráno





sme sa pomodlili cárské časy a pripravovali sa k štedro-večernému stolu, ku ktorému sme boli pozvaní staros-
tom obce Litmanová. Pri ňom som spoznal nové zvyky
a chodý jedál, ktoré sú typické pre tento kraj. Najkrajší
zážitok som mal však z veľkého povečeria pri spievaní
piesne S nami Boh. Vtedy som si uvedomil, že je to
naozaj pravda a na tomto mieste to platí dvojnásobne.

Čo ti dal rok života na mariánskej hore?

Videl som, ako sa dá reálne žiť príkladný kňazský
život. Ešte viac som si obľúbil adorácie pri najsvätej-
šej Eucharistii a osobnú modlitbu. Učil som sa budo-
vať nové vzťahy s ľuďmi, ktorí prichádzali na horu Zvir. Je to
miesto objatia našej Matky, v ktorej náručí je jej Syn, Ježiš Kristus, ktorého lásku som
reálne zažíval.

LUKÁŠ KIREŠ

Špeciálna ZŠ s MŠ pre žiakov a deti s autizmom, Prešov

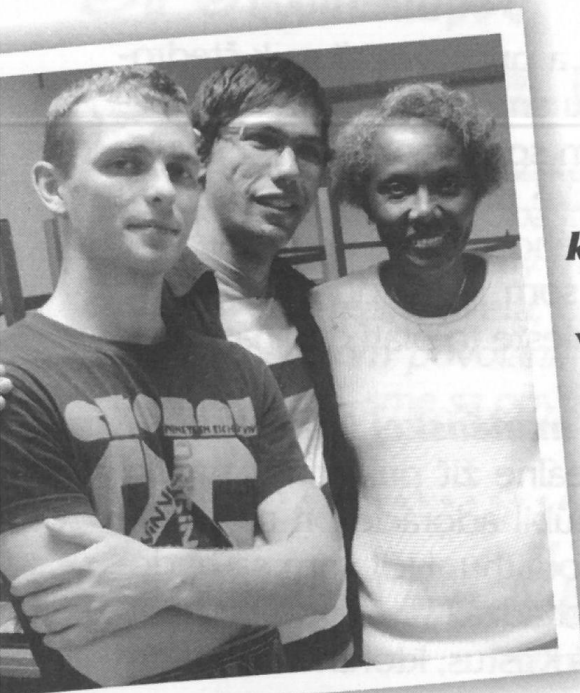
Aký význam pre teba mala pastoračná prax?

Ukázala mi reálny život. Taký, aký v skutočnos-
ti naozaj je. Zažíval som, že život nie je len o šťastí
a radošti, ale je aj o problémoch a ťažkostiach.
Že sa to všetko zvládnuť dá, ak verím tomu, že toto
všetko pre mňa pripravil Boh. Uveril som tomu a pri-
nieslo mi to požehnanie.

Čo nové si sa naučil pri deťoch postihnutých autizmom?

Naučil som sa, že netreba súdiť knihu podľa obalu
a že aj v týchto deťoch je niečo krásne a úžasné. Naučil
som sa týmto deťom rozdávať lásku, aj keď mi ju neo-
pätovali späť. Dnes vidím, že Boh mi túto lásku vracia
iným spôsobom. A tiež som sa naučil prebaľovať a kŕmiť
malé deti. (Smiech)





LEONTÍN LIZÁK, ML.

Pastoračné centrum Rómov, Čičava

Ked' sa teraz obzrieš za svojim pastoračným ročníkom, čo ťa najviac „šokovalo“?

Najviac ma šokovalo, ako Pán zlomil moje predstavy o tom, ako by mal môj pastoračný ročník vyzerieť. Najprv zmenil môj pohľad na Rómov a potom zmenil moje predsudky voči spôsobu ich života. Nakoniec som si uvedomil, že do Čičavy som neprišiel nato, aby som ich niečo naučil, ale práve naopak. Bol som tam nato, aby som sa ja učil od nich. Stali sa mojou rodinou. Nikdy by som nepovedal, že môj najlepší priateľ bude práve Róm.

Pomohol ti rok strávený mimo seminára upevniť sa vo svojom povolani?

Určite áno. No myslím, že viac mi pomohol upevniť sa vo svojom osobnom vzťahu s Bohom. Naučil som sa robiť kroky dôvery, ktoré mi každý deň pomáhajú prekonávať rôzne ťažkosti, ktoré prináša život.

.....

MAREK BARAN

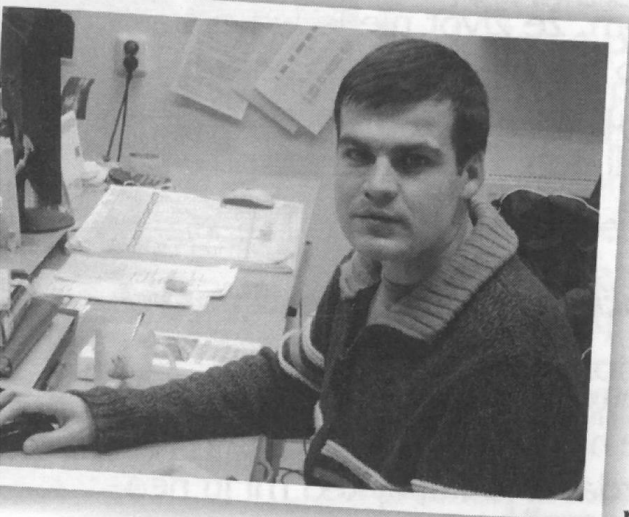
*Redakcia časopisu SLOVO, Gréckokatolícke
mládežnícke pastoračné centrum (GMPC)
a Arcibiskupský úrad v Prešove*

Mohol by si zhodnotiť svoj pastoračný ročník jednou vetou?

Bol to požehnaný čas jedného roka, počas ktorého som mohol dozrievať vo svojom povolaní a naberať pastoračné i životné skúsenosti na miestach, kde som pôsobil.

Vieš si predstaviť seba v takejto službe Cirkvi?

(Smiech) Pred nástupom na pastoračný ročník som si pôsobenie a službu na miestach, kde som bol poslaný, predstaviť určite nevedel. Moje predstavy také neboli. Dnes svedčím, že ich Boh zlomil a požehnal ma svojim vlastným spôsobom. Nehovorím, že to bolo ľahké. Bolo to náročné, no o to viac požehnané. ON mi dal silu, ON ma viedol a používal si ma natolko, nakoľko som toho bol schopný. Dnes si viem predstaviť, že Bohu nie je naozaj nič nemožné.



DOMINIK REBJAK A PETER BABINČAK

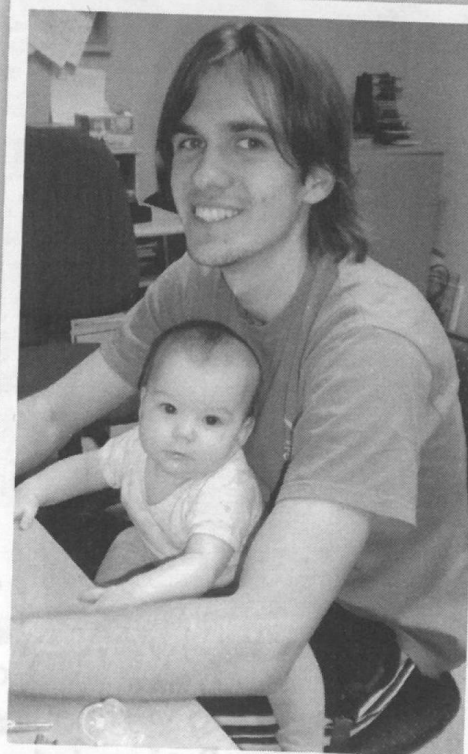
Centrum pre obnovu rodín „DORKA“, Košice

Čím bol pre teba výnimočný pastoračný ročník?

Neobvyklý bol najmä tým, že som mohol byť takmer jeden rok v prostredí, kde som pracoval a zároveň aj býval. Tu som bol konfrontovaný s problémami dospelých ľudí a obzvlášť detí, ktoré už v živote zakúsili všeličo, zvlášť to negatívne. Bolo veľkým obohatením pôsobiť v kolektíve, ktorý som mohol nazvať rodinou.

Čo bolo náplňou tvojej práce počas pastoračnej praxe?

Prvé tri mesiace som sa v popoludňajších hodinách venoval deťom a mládeži v Krízovom centre. Pomáhal som im pri príprave do školy, trávil s nimi ich voľný čas... Neskôr som bol pridelený ako pomocný sociálny pracovník do Zariadenia núdzového bývania. Tu som bol počas pracovnej doby (a často aj mimo nej) k dispozícii klientom. Okrem iného sme s nimi mali spoločné modlitby, voľnočasové aktivity. Chceli sme im dať pocítiť, že ich máme radi.



Aký bol tvoj najkrajší zážitok v DORKE?

Zážitkov na Dorke bolo hneď od začiatku požehnané. Každý deň a každá služba priniesli niečo, na čo sa nezabúda a čo mi bude pastoračný ročník pripomínať. Asi najkrajšie chvíle som prežíval počas vianočných a veľkonočných sviatkov, ktoré som strávil v centre. Veľmi milo ma prekvapilo, ako sa o nás ľudia z Dorke počas nich postarali. Prijali nás medzi seba s láskou. Zážitkom pre mňa bolo aj to, ako vedeli prejaviť vďačnosť, čo dnes už nie je až takou samozrejmou.

Čo ťa najviac oslovilo pri práci s deťmi, mladými, či rodinami?

V Dorke bolo široké spektrum detí, mladých či rodín. Každý bol niečím výnimočný. No všetci mali spoločné to, že potrebujú v živote trochu pomôcť. S mnohými z nich sa život veľmi nemaznal. Niektorí sa cez mnohé veci nedokázali preniesť, ale boli takí, ktorí mali záujem na sebe pracovať a niečo dosiahnuť napriek všetkému, čo prežili. Ich odhodlanosť a elán boli pre mňa často veľkým povzbudením.



PAVOL BURDA

Gréckokatolícka charita Prešov

(Nízkoprahové denné centrum a Útulok Archa)

S akými pocitmi si nastupoval na svoje pôsobisko na charite?

Priznám sa, bol to strach. Cítil som, že tento krok, ktorý odo mňa Boh skrze Cirkev vyžaduje, je krokom do neznáma. O ľuďoch bez domova som dosiaľ takmer nič nevedel. Pred nástupom som cítil neistotu a vzniklo vo mne veľa otázok: Budem vedieť správne zareagovať? Ako zvládnem vypäté situácie? Budem mať šancu ohlasovať Krista? Napriek tomu som sa na prvý deň veľmi tešil.

Čo ťa najviac zasiahlo pri práci s ľuďmi bez domova?

Ich dôvera – ľudia, ktorí prešli vírom zlých životných skúseností sa na moje počudovanie spoliehajú na pomoc. Po tom, čo zažili, by už nemuseli veriť nikomu, no vždy ich dojímalo, ak sa ich niekto ujal. Cítili u nás oporu. Všetci vedeli, že im chceme pomôcť. Krajší obraz lásky Krista by som hľadal ťažko. Raz to vystihol jeden z klientov. Keď som ho sprevádzal do nemocnice, spýtal sa ma: „Prečo mi vlastne pomáhate?“

.....

MICHAL VADRŇA

Centrum spirituality Východ-Západ Michala Lacka, Košice

Mohol by si zhodnotiť svoj pastoračný ročník jednou vetou?

Pecka! Pobyt medzi ľuďmi, ktorí trpeli pre Krista a ich živá a jednoduchá viera podporená veľkým intelektom je výzvou určite pre každého.

Čím ťa najviac obohatil pastoračný ročník?

Každý z otcov/bratov jezuitov, či pracovníkov centra ovplyvnil moje povolanie a konečné rozhodnutie vydať sa za Kristom ako kňaz. O. Dušan Bezák, SJ a o. Jozef Matejovský ma naučili, čo znamená mať rád ľudí (nielen tých, čo vyzerajú resp. myslia ako ja). A aby som nechválil len kňazov, spomeniem vzor tety knihovníčky, ktorá v žiadnej ťažkosti nestrácala humor. Okrem prekladania kníh

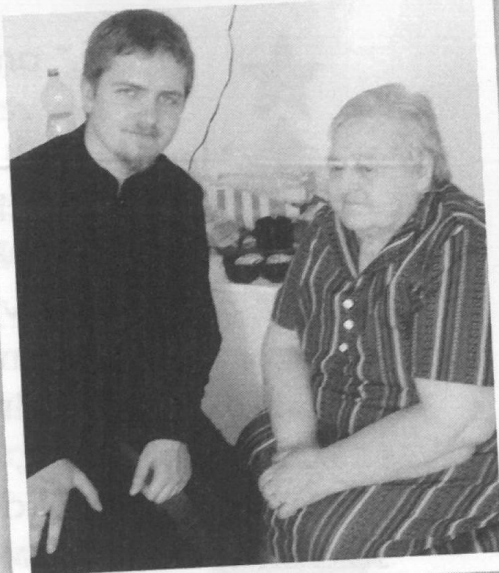
v knižnici (z police na policu) som sa venoval aj skautom FSE. Skauting je cesta, ktorá sa snaží vidieť Boha v každom a vo všetkom, preto som aj ja zložil sľub v nádeji, že Pán mi dá možnosť skautovať naďalej. A samozrejme, je to o. Milan Lach SJ, s ktorým som trávil najviac času. Stal sa mojím veľkým vzorom v modlitbe a v tvrdohlavom kráčaní za Kristom. Všetkým patrí veľké ĎAKUJEM!

ALEX DULA

Gréckokatolícka farnosť Nitra

Ako vnímaš život gréckokatolíkov v západnej časti Slovenska?

Spoločenstvo našich veriacich na západe Slovenska by som označil pojmom „diaspóra“. Toto slovo to vystihuje asi najviac. Výhodou takéhoto spoločenstva je, že sa takmer všetci poznajú a tým farnosť naozaj nadobúda charakter rodiny. Stačí, že v nedeľu chýba na sv. liturgii jeden človek a už si človek kladie otázky: „Čo sa asi mohlo stať?“. Na druhej strane z toho vyplývajúcou nevýhodou je, že ak naozaj niekedy cez dlhšie obdobia prázdnin a sviatkov nepríde väčšie množstvo ľudí, je to dosť citelné. Život našich veriacich je tam do určitej miery aj obrazom prvých kresťanských spoločenstiev.



Kedže si úzko spolupracoval s kňazom, čo považuješ za najdôležitejšie v živote kňaza?

Najdôležitejšie, čo som aj mohol vidieť, je mať hlboký vzťah s Bohom – skrze modlitbu a dôveru v Boha. A s tým prepojený je aj vzťah kňaza ako otca i ako brata k veriacim, jeho každodenná obetavosť a ochota umierať za farnosť.

PETER KOLESÁR

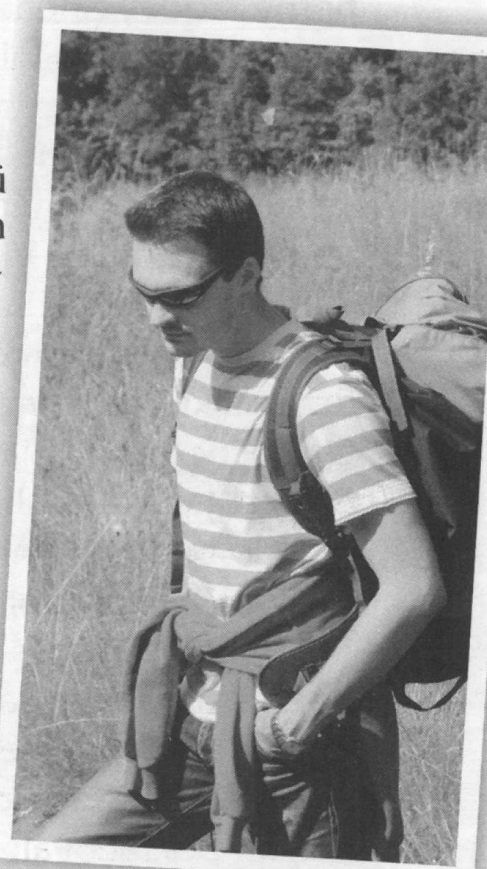
Centrum pre rodinu, Sigord

Čo najdôležitejšie si z pastoračného ročníka odnášaš?

Na prvom mieste som zažil veľkú skúsenosť (teoretickú i praktickú) v oblasti rodiny. Teoretickú vďaka rôznym kurzom a aktivitám v centre a praktickú vďaka kontaktu s mnohými rodinami, ale predovšetkým vďaka nádhernému prijatiu do dvoch viacpočetných kňazských rodín. Tieto skúsenosti mi pomohli dotvoriť predstavu o mojej budúcej rodine.

Pomohol ti rok strávený mimo seminára upevniť sa vo svojom povolaní?

Áno. Pochopil som, že v prvom rade som povolaný stať sa dobrým a vlúdnyim človekom, mužom, až nakoniec kňazom. Bol som v kontakte s mnohými rodinami, ktoré, žiaľ, zažívajú ťažkosti, ale aj s tými, ktoré sú radostnými svedkami Božej prítomnosti v ich rodine a vydávajú o tom svedectvá. Videl som v tom skutočnosť veľkého zápasu, ľudí kľamaných a zväzovaných. Ale videl som aj moc Ježiša Krista, ktorá môže nad tým všetkým zvíťaziť. Práve túto moc by som raz chcel ľuďom sprostredkovať.



STROMČEK

Vianoce boli predo dvermi. Mamka piekla bobalky. Ocko ako vždy chodil okolo gazdovstva a zametal čerstvo napadáný sneh. Krásne ráno! Malý braček mi do uší nadšene hlásil tajnú správu, že sa ešte dvakrát vyspí a budú Vianoce. Znepokojovalo ma to, lebo dnes som mal tajnú misiu. Doniesť stromček z lesa tak, aby to mladší súrodenci nevideli. Odrazu ma strhlo mamine volanie: „Vstávaj!“ Kým som sa stačil zorientovať, kukučky ohlásili šesť hodín. Vonku bola tma. Všetci súrodenci, až na jedného, toho najmenšieho, tuho spali. Bleskurýchle som sa obliekol, nabrúsil sekeru, vzal starý kabát. „Pod' raňajkovať!“ znelo mamine volanie spoza okien. „Nechcem...“ Odvrkol som. Rýchlo som bežal cez dvor a tváril sa, že jej výčitky nepočujem. Chcel som byť čím skôr aspoň za dedinou. Prítmie skrývalo hustú hmlu, ktorá sa zakrátko spustila na zem, takže sa stratila z očí. Sypký sneh siahla asi po členky, no miestami boli záveje starého snehu hlbšie. Hoci bol sneh tvrdý, prepadával som sa doň až po kolená. To mi sťažovalo cestu. Od vytúženého stromčeka ma delila asi kilometrová lúka. Hmla hustla a moje zorné pole nebolo väčšie než päť metrov. Po namáhavej púti som sa ocitol v lese.

Vianočný stromček som nemusel hľadať dlho. Hneď na okraji rástla pekná borovica. Veľmi som sa tešil. Bola krásna, hustá a zdobil ju nádherný ľadový srieň. Vytasil som sekeru a odtínal zbytočné konáre. Zne-
nazdajky som začul chrapľavý hlas:

„Budú Vianoce bez stromčeka?“

Zmeravel som. Ach, to je iste lesník. A mám po chlebe! Zovrel som sekeru, pustil konár.

„Tak čo, budú Vianoce bez stromčeka?“

Otočil som sa. Medzi stromami stál nízky chlap. Mal ošúchaný kabát, na pleci kresadlovú pušku, tesák a čutoru za opaskom. V pravej ruke držal fajku. Jeho vráskavá tvár bola vyšľahaná mrazom a žltkasté oči mu čiastočne zakrývala vyplznutá líščia čiapka. Báľ som sa ho viac než vlka či medveďa. S maličkou dušičkou som mu odpovedal:

„No budú, ale nebude to ono.“

Pokojne si sadol vedľa na hnílý peň. Zapálil si fajku, pozrel sa na mňa.

„Pokojne rúb ďalej. Ja nie som lesník.“

Nesmelo som sa pustiť do práce, no po pár úderoch ma prerušil.

„Boli by Vianoce bez darčiekov?“

„Boli, ale nebolo by to ono.“ Zarazilo ma, prečo sa toľko vypytuje. Ale on pokračoval.

„Boli by Vianoce bez kapra... sviatočného stola?“

Zamyslene som odvetil: „Boli, ale nebolo by to ono.“

„A keby nebol stromček, neboli by darčeky, ba ani sviatočný stôl, boli by Vianoce?“

„Nie, to by už neboli Vianoce!“ Pozrel sa na mňa prekvapene, ale pokračoval: „A keby bolo to všetko, ale nebolo by Ježiša, boli by Vianoce?“

Onemel som...

„Kvôli čomu sú Vianoce Vianocami? Kvôli darčekom, stromčekom, stolom? Aj keď nie som nejako múdry, myslím si, že sú Vianocami pre malého Ježiša.“

Pri poslednom slove jeho hlas znel akosi ináč. Vstal, vysypal si popol z fajky. „Ale ľudia,“ nenechal sa prerušiť „už dávno zabudli na Ježiša. Stačia im stromčeky... Zabudli ho totiž prijímať do svojho srdca. Vieš, ich srdcia sú samé čačky, bohatstvo, sú vyčistené, teplé, plné všelijakých hlúpostí. Pre Ježiša nemajú miesta! A to moje srdce... je ako maštaľ. Plné hriechu, nečistoty. No on predsa prišiel ku mne.“ Sňal si čiapku a vtedy som ho spoznal. Bol to Pijan z našej dediny. Jeho slová boli pravdivé.

„Máte pravdu,“ povedal som po dlhšom mlčaní.

„Veru, nik ho nepúšťa do svojho hostinca. Darmo klope na dvere. Majú plné! Plnééé! Plnéééé!“ Vykrikoval stále dookola a pomaly sa mi strácal v hmle. Opäť bolo ticho. Vzal som stromček a zamyslený sa vrátil domov.

Večer som počul tiché klopánie na dvere môjho srdca. A šiel som otvoriť.

Peter Lazorík,
pastoračný ročník



ÁNO = NAPRIEK VŠETKÉMU

Okolnosti bývajú poľahčujúcou okolnosťou. Inokedy priťažtia. V každom prípade menia postoj k tomu, čo sa udialo. S narodením Ježiša to nebolo inak.

V Lukášovom evanjeliu čítame, že Boh poslal k Márii anjela Gabriela, aby jej oznámil, že počne a porodí Božieho Syna. Z Matúšovho evanjelia sa dozvedáme, že bola zasnúbená a k počatiu došlo skôr, ako začali spolu bývať. Zásnuby vo vtedajšom židovskom svete znamenali vážne spojenie muža a ženy, ktoré bolo posvätné, lebo žena sa zasvätila mužovi a obaja boli oficiálne považovaní za manžela a manželku, aj keď zatiaľ spolu nebývali. Tento obrad podstupovali dievčatá obvykle okolo 15 roku života.

Okolnosti, v ktorých sa Mária ocitla, neboli lákavé. Jozef ju podozrieval z cudzoložstva. Ak by ju verejne prepustil, potupí ju a vystaví riziku ukameňovania. Mal ju rád. Toto jej spraviť nechcel. Čo teda?!. A Mária? Mladé, chudobné, tehotné, pätnásťročné dievča, obvinené z cudzoložstva. Vy by ste sa v pätnástich nebáli? Súdu, hanby, poníženia... Čisté dievča bude obvinené z nečistoty. Boh ju však povzbudzuje: „*Neboj sa!*“. Tieto slová premieňajú vylakané mladé dievča na odvážnu Božiu ženu. Naplnená Božou prítomnosťou hovorí „áno“ životu napriek všetkému a za akúkoľvek cenu. V nepoškvrnenom počatí je krásne vidieť, že materstvo je darom od Boha, a preto je každé dieťa Bohom požehnané a milované. Pápež Ján Pavol II. povedal: „*Ruka, ktorá hýbe kolískou, hýbe svetom.*“ V predvianočnom čase, keď rozmýšľame



o darčekoch pre blízkych, nám Cirkev predkladá pred zrak ten najkrajší dar, materstvo. Je to čas vdaky našim mamičkam za to, že povedali Bohu „áno“ a priviedli nás na tento svet.

Mária riskovala kvôli Ježišovi svoj vlastný život. Svoje meno. Čo som ochotný obetovať ja, aby vo mne denne prebýval Kristus? Boh pozýva aj nás, aby sme sa nebáli prijať Ježiša do svojho života. Aby aj cez naše svedectvo svet zažil, že Boh navštívil svoj ľud. Aj dnes znejú každému Ježišove slová: „*Hľa stojím pri dverách a klopem. Kto počúvne môj hlas a otvorí dvere, k tomu vojdem a budem s ním večerať a on so mnou.*“ (Zjv 3, 20).

Martin Miňo, 5. ročník

CHUCK NORRIS V SUKNI?

„Aj vy, muži, žíte s nimi vo vedomí, že sú slabšou, ženskou nádobou“ (1 Pt 3, 7).

Dievčatá, ruku na srdce, neuráža vás to? Nevychádzajú z vášho vnútra slová: „Slabšou? Neviem, čo by robili muži, keby mali prežívať ženskosť a materstvo ako my. A že akí sú potom oni siláci!“ Myslím, že máte pravdu. Byť ženou nie je jednoduché. Myslím, že by s tým súhlasil aj autor citovaného listu. Prečo potom píše takéto slová?

Skúsme sa na to pozrieť ináč. Iste ste už niekedy stretli chlapca, ktorý bol... no, povedzme trápny, nešikovný, skrátka slabší ako vy. Páčil sa vám? Postavte vedľa neho chlapca, ktorý je presným opakom. Vie vás rozosmiať hocijakou drobnosťou, ba poradiť si aj s vašou rozkývanou náladou. Keď zápasíte s matematikou, on ju nielenže vie, ale vie vám ju aj vysvetliť tak, že to ľahko pochopíte. Keď ste slabé v rozhodovaní a často zápasíte aj s tým, čo si obliecť a on vie nielen povedať, v čom sa mu najviac páčite, ale vie to aj zdôvodniť. Nevyberiete si na poobedňajšiu prechádzku skôr tohto druhého? A nie je to preto, že je

v mnohom silnejší ako vy?

Poviem vám tajomstvo. Rovnako, ako sa vám viac páčia silnejší chlapci, nám, chlapom, sa páčia dievčatá, ktoré potrebujú našu pomoc. Veď si len skúste predstaviť dievča Mac Giverku, či Chucku Norrisku. Myslím, že ani na Robokopku by sa nikto nevydržal pozerieť dlho. Nechápem, prečo v tých „Rosamundiných romantikách“ sú chlapi ako zasnívaní ťuťkovia. Viem, že to štekli ženské ego. Ale na život s chlapcom, ktorého by ste museli viesť vy, nie on vás, by ste sa nedokázali dlho pozerieť. Rýchlo by ste prepli.

Dievčatá, vaša hodnota nie je v sile, akou dokážete riešiť život. Je v sile, akú chlapci pri vás môžu v sebe objavovať. Boh si dal naozaj záležať na tom, aby muž a žena vytvárali spolu celého človeka. Preto sa nebojte vlastniť hodnoty, o ktorých môžu muži iba snívať a dovoľte Láске, aby cez vás uhášala smäd sveta.

„Zo suda sudom víno nenaberieš, no krištáľový pohár je pri ňom na nezaplatenie“.

Adam Mackovjak, 6. ročník



ZÁBAVNÍK

Úlohy z minulého čísla ste hravo zvládli. No vyhrať môže len jeden. Šťastným riešiteľom našich úloh sa stáva **Tatiana Ustohalová z Helcmanoviec**. Zo srdca jej blahoželáme a zasielame peknú cenu.

Aj v tomto čísle sme pripravili tradičnú osemsmierovku. Tentokrát budete hľadať rôzne bohoslužobné odevy a úrady ľudí, ktorí ich používajú. Úspešní riešitelia sa môžu tešiť na pekné ceny. Tajnička nám odkryje jednu z nenahraditeľných vlastností našich mám: „Matka je niekto, kto môže zaujať... (tajnička)“.

M	I	Z	E	B	N	S	P	T	K	O	K	O	A
H	A	O	A	O	I	A	J	I	T	N	A	M	J
S	R	K	K	Ň	N	S	N	O	A	O	K	L	I
V	T	A	E	A	K	S	K	K	K	L	I	I	F
N	I	I	G	É	A	H	V	U	O	E	N	N	O
D	M	I	CH	I	S	A	J	O	P	F	R	O	K
A	J	L	R	Á	L	O	K	I	O	E	E	K	S
A	J	D	E	I	R	J	T	C	M	S	D	A	M
I	O	E	M	A	S	R	E	T	O	O	E	I	A
P	N	A	R	E	A	T	M	K	F	Ô	B	D	S
Ž	K	E	Z	CH	Č	A	K	U	Ó	J	A	B	A
A	E	C	I	N	V	A	K	U	R	A	N	U	J
Ť	N	L	I	K	S	T	K	I	A	L	O	S	R

laik, čtec, subdiakon, diakon, kňaz, biskup, kolár, podriasnik, rjasa, stichár, orar, epitrachil, pojas, narukavnice, felon, kamilavka, skofija, omofór, sak-kos, nabedernik, mantija, mitra, panagija



Aký je rozdiel medzi mrazom a traktorom?

Ak vám po chrbte prejde mráz, dá sa to vydržať.

"Pán profesor, mám obavy, že naša dcéra tie maturity nespraví."

„Stavte sa o desaťtisíc, že spraví!“

Kňaz pochoval svokru. Ide z cintorína, keď mu zrazu spadne na hlavu tehla. „No chvála Bohu, vidím, že mama už šťastne dorazila“.

„Otče, myslím, že vediem veľmi zbožný spôsob života. Nepijem, netúlám sa po krčmách, nepozieram za ženami, každý večer chodím spať o desiatej a každú nedeľu chodím na liturgiu“.

„Pekne, syn môj, len sa obávam, že sa to zmení hneď, ako vyjdeš z väzenia“.

K rabínovi prišiel mladý muž a pýta sa, čo má robiť, aby sa stal veľkým mudrcom.

„Musíš sa zrieknuť všetkých potešení, okrem učenia. Musíš si zvykať na hlad, chlad, chudobu. A tak až do štyridsiatky“.

„No a potom?“

„A potom si zvykneš“.



Pruský dôstojník sa baví so židovským obchodníkom o cti.

„Nám,“ hovorí hrdo dôstojník, „ide hlavne o česť, zatiaľ čo vám, Židom, ide stále len o peniaze“.

„To viete,“ hovorí Žid, „každý túži po tom, čo mu chýba...“

AHOJTEĽÉÉ PRIATELIA !)

Už som sa vás nevedel dočkať! Verím, že sa máte fajn a viete, že s každou starosťou môžete ísť za naším Priateľom. On vie najlepšie, čo potrebujeme. Dnes vám predstavím ešte niekoho. Veľmi dôležitého. Najmä pre nás, miništrantov. Osobu, ktorá žila úplne najbližšie pri Ježišovi. Ktorá má veľmi rada aj nás. Skúste hádať. Kto to môže byť? Nooo.... Myslím, že ste na to prišli. Je to Panna Mária.

Prečo je Bohorodička pre miništranta taká vzácna? Slová, ktoré zaznejú pred smrťou, sú pre zomierajúceho dôležité. Keď náš Priateľ zomieral na kríži, povedal pár viet, ktoré boli pre neho veľmi cenné. Pozrel sa na učeníka Jána, potom na svoju mamu, opäť na Jána a hovorí: „Hľa, tvoja matka!“ A Márii následne vraví: „Hľa, tvoj syn!“. Veľmi pekné slová, čo povieť? Nehovoril ich iba Jánovi. Keď hľadel naňho, videl v ňom všetky Božie deti. To znamená, že tie slová povedal aj nám. Ježiš nám daroval najprv všetko, čo potrebujeme, aby sme boli spasení, keď šiel na kríž, keď nám daroval seba. A potom nám dokonca dal aj svoju mamu. Prijal nás do svojej rodiny. Tak sme sa stali jeho bratmi, stali sme sa deťmi Ježišovej matky. A ona sa stala našou mamou. Na jednom mieste ju nazval blaženou, lebo počúvala Božie slovo a zachovávala ho. Práve preto nám ju zanechal. Ako príklad učeníctva, ktorý máme nasledovať. Ona je vzorom, ako žiť svoj život s Kristom. Ako sa stať svätými miništrantmi a dosiahnuť nebo. Daroval nám ju, aby sme vedeli, že nás miluje a že s nami počíta.

Bohorodička je teraz v nebi so svojím Synom. Ale vie, že má aj iné deti, na ktorých jej záleží rovnako ako na Ježišovi. Stále stojí pri nás a túži nám ukazovať, čo je pre náš život dobré a čo zlé.

Z vlastnej skúsenosti môžem povedať, že nás nikdy neopustí. Ak sa jej budeme držať, budeme dobrými miništrantmi, kresťanmi a hlavne dobrými ľuďmi, ktorí sa priatelia s Bohom.

Keďže sú Vianoce, prajem vám: Christos raždajetsja! Aby tieto sviatky boli požehnané, plné radosti, pokoja a nádeje vo vašich životoch i rodinách. A nech vám pomáha práve Panna Mária, ktorá priniesla túto nádej na svet pred 2000 rokmi. Nech sa stanete svedkami tejto nádeje v dnešnom svete. No a hlavne nezabudnite na nášho Priateľa. Sú to práve jeho narodeniny.



Janko Fedorišin, pastoračný ročník

Neinvestičný fond sv. Ján Krstiteľ, n. f.

Neinvestičný fond sv. Ján Krstiteľ bol zriadený v roku 2001 prešovským sídelným biskupom. Jeho účelom je podporovať vzdelávanie seminaristov, kňazov, biskupov, žiakov gréckokatolíckych cirkevných škôl i laikov a rozvíjať duchovné a kultúrne hodnoty Gréckokatolíckej cirkvi a tiež chrániť ľudské zdravie.

Nech dobrý Boh odmení požehnaním každého, kto prispeje na dobrý účel akýmkoľvek finančným darom.

Číslo účtu : 4008089095 / 7500

IBAN: SK187500 0000 0040 0808 9095

Adresa: sv. Ján Krstiteľ, n. f.

tel.: +421 051/75 673 80

fax: +421 051/75 673 77

e-mail: urvinitka@unipo.sk

IČO: 36167126

DIČ: 2021617664

SWIFT kód: CEKOSKBX

Správca fondu: Mgr. Jozef Urvinitka

Sládkovičova 23

080 01 Prešov

Vďaka Vaším finančným príspevkom sme mohli pre potreby seminaristov zakúpiť nový televízor. Pán Boh zaplať!



Navštívte naše web - stránky: www.unipo.sk/pracoviska/gks
www.gojdic.sk

..... Redakcia

ZODPOVEDNÝ ZA VYDANIE: ThDr. Miroslav Dancák, PhD. ŠÉFREDAKTOR: Marek Baran
GRAFICKÁ ÚPRAVA: Pavol Dancák, Jozef Petričko, REDAKTORI: o. Jozef Paraska, CSsR,
Jaroslav Girovský, Martin Krišš, Tomáš Mikunda, Alexander Duľa, Maroš Sejka, Pavol
Burda, Pavel Grega, Martin Terkanič, JAZYKOVÁ KOREKTÚRA: PhDr. Valéria Juríčková,
PhD. FOTO: Dominik Petrik, Miroslav Dargaj,
ADRESA REDAKCIE: Sládkovičova 23, 080 01 Prešov,
www.gojdic.sk, www.unipo.sk/pracoviska/gks

REDAKCIA SI VYHRADZUJE PRÁVO NA ÚPRAVU ČLÁNKOV.

Vydané: december 2011, ročník XVIII., akademický rok, 2011/2012



Obliečka bratov družákov
do podriasnikov